

Nr 488.

Av herrar **Lindblom** och **Weiland**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i civilförsvarslagen den 15 juli 1944 (nr 536)*.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 176 föreslås ändringar i civilförsvarslagen i syfte att skapa en rättslig grundval för den utbyggnad av skyddsrummsbeståndet med fullträffsäkra skyddsrum, som i nuvarande läge synes önskvärd. I detta sammanhang behandlas även frågan om fördelningen av kostnaderna för anordnande av skyddsrum. Vi skola här endast ta upp frågan om fördelningen av kostnaderna för byggandet av s. k. fullträffskyddsrum.

Föredragande departementschefen föreslår, att kommunerna skola i princip vara ansvariga för anordnandet av allmänna skyddsrum, vilka omfatta även fullträffsäkra skyddsrum. I enlighet härmed skola kommunerna bidra med en viss del av kostnaderna. Till en annan del skall statsbidrag utgå. Dessutom skall enligt departementschefens förslag till gäldande av kostnaderna för fullträffsäkert skyddsrum uttagas s. k. fastighetsägarbidrag av sådana fastighetsägare, som befrias från skyldigheten att anordna enskilt skyddsrum. Förslaget om ett särskilt fastighetsägarbidrag motiverar departementschefen med huvudsakligen två skäl. Dels skulle det fastighetsägarna emellan framstå som en orättvisa om just i de berörda undantagsfallen ägaren av en nybyggd fastighet helt skulle befrias från varje utgift för skyddsrum. Dels skulle en bibehållen skyldighet för fastighetsägaren att anordna enskilt skyddsrum i sådant område, som skulle ha tillgång till ett fullträffsäkert skyddsrum, innebära en onödig investering.

Den av departementschefen förordade lösningen bygger i huvudsak på ett av särskilda sakkunniga utarbetat förslag.

Såsom redovisas i propositionen ha ett flertal remissinstanser avstyrkt införandet av fastighetsägarbidrag. Bland de avstyrkande instanserna märkas såväl Sveriges fastighetsägareförbund som Hyresgästernas riksförbund och Hyresgästernas sparkasse- och byggnadsföreningars riksförbund u.p.a. (HSB). Avstyrkande utlåtanden ha även lämnats av Sveriges industriförbund och bostadsstyrelsen. Ett flertal remissinstanser ha dessutom som sin mening anfört, att staten ensam borde svara för hela kostnaden för fullträffskyddsrum.

Även vi anse, att systemet med fastighetsägarbidrag icke innebär en tillfredsställande lösning. Detta system skulle såsom anförts av ovan refererade remissinstanser komma att medföra stegrade fastighetskostnader och därmed höjda hyror. De skulle dessutom medföra i praktiken svårlösta avvägningsfrågor och därför verka orättvist. Departementschefens försäkran, att det av honom förordade systemet ekonomiskt sett inte kommer att innebära någon förändring i fastighetsägarnas nuvarande skyldigheter,

torde knappast kunna infrias, när systemet skall föras ut i verkligheten. Det föreslagna systemet torde icke fungera utan omgång och krångel. Då de fullträffsäkra skyddsrummen äro avsedda att fylla allmänhetens skyddsbehov, böra rimligtvis kostnaderna för dem bestridas av allmänna medel, dvs. av stat och kommun. Vi förorda i princip en sådan lösning. Hur sedan skall förfaras med de fastigheter, som komme att vara belägna i den omedelbara närheten av fullträffsäkert skyddsrum, bör behandlas som en särskild fråga. Vederbörande länsstyrelse skall enligt propositionen ha att avgöra huruvida enskilt skyddsrum skall byggas eller icke. Med hänsyn till avstånd från det fullträffsäkra skyddsrummet och att behov att hastigt kunna uppsöka skyddsrum kan komma att föreligga, torde länsstyrelserna bli rätt restriktiva, då det gäller befrielse från skyldigheten att bygga enskilt skyddsrum. Detta betyder å andra sidan, att fastighetsägarbidragen komme att utgöra en obetydlig »inkomstkälla». Detta förhållande utgör ytterligare ett skäl att icke införa ett system med fastighetsägarbidrag.

Enligt departementschefens förslag skall statsbidrag utgå till kommunerna för byggande av fullträffsäkra skyddsrum med $\frac{2}{3}$ av det belopp som återstår, sedan bruttokostnaden minskats med det kapitaliserade fredsanvändningsvärdet av skyddsrummet i fråga. Såsom departementschefen framhåller torde det emellertid inte endast bliva svårt att med tillfredsställande säkerhet beräkna fredsanvändningsvärdet; detta värde torde dessutom i många fall bli jämförelsevis ringa. Det måste i varje fall bli rätt olika på de olika platserna med hänsyn till möjligheten att hyra ut dylika lokaler och den varierande hyressättningen inom olika orter. Med hänsyn härtill anse vi det enklast att låta statsbidraget utgå på bruttokostnaden. Den av staten bekostade andelen bör liksom för närvarande utgå med $\frac{2}{3}$ av denna kostnad. Kommunerna skola således bidraga med $\frac{1}{3}$. Den nettoavkastning, som en fredsanvändning av skyddsrummet i förekommande fall kan ge, bör sedan i efterhand efter varje räkningsperiod fördelas med $\frac{2}{3}$ till staten och $\frac{1}{3}$ till vederbörande kommun.

Med hänvisning till det här anförda föreslå vi således,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 176 ville besluta

dels att avslå förslaget om införande av fastighetsägarbidrag,

dels att statsbidrag skall utgå till kommunen med $\frac{2}{3}$ av bruttokostnaderna för byggande av fullträffsäkra skyddsrum samt att förekommande nettoavkastning genom fredsanvändning skall fördelas med $\frac{2}{3}$ till staten och $\frac{1}{3}$ till vederbörande kommun.

Stockholm den 24 april 1951.

E. A. Lindblom.

Hj. Weiland.